

lekce hitchcock

dpb

DIVADLO
PETRA
BEZRUČE

**POZOR:
Během
představení
bude zabita
jedna z divaček!**

lekce hitchcock

autor **štěpán gajdoš a kol.**

režie **štěpán gajdoš**

dramaturgie **emil rothermel**

výprava a light design **petr vítek**

hudba **ondřej švandrlík**

asistent režie **marek david**

pohybová spolupráce **barbora nechanická**

osoby a obsazení

alfred hitchcock **norbert lichý**

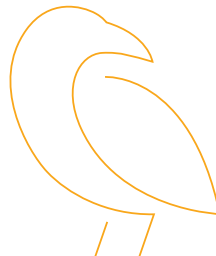
françois truffaut **ondřej brett**

chór **jakub burýšek, vojtěch johaník, markéta matulová,**

yvona stolařová, josef trojan

a **lenka kučerová**

premiéra 31. března 2023 v divadle petra bezruče

alfred

hitchcock

(1899–1980)

Alfred Hitchcock se narodil v roce 1899 v anglickém městě Leytonstone. V pěti letech ho otec poslal na místní policejní stanici s dopisem, aby ho na čas zavřeli do vězení. Alfred Hitchcock se nikdy nedozvěděl proč.

Tato událost je pro jeho tvorbu klíčová. Motiv člověka obviněného ze zločinu, který nespáchal, se pak objevuje v téměř všech jeho filmech.

Během studií na technické škole navštěvoval přednášky na fakultě umění londýnské univerzity. Tam se naučil kreslit, což ho později přivedlo k práci ve filmovém průmyslu. Nejprve pracoval jako kreslíř mezititulků pro němé filmy a později jako režisér.

V roce 1926 se Hitchcock oženil se svou asistentkou režie Almu Reville a po dvou letech manželství se jim narodila dcera Patricia.

První velký úspěch se dostavil s němým filmem Příšerný host (1927). Hitchcock se rychle dostal do povědomí jako režisér, jehož tvorba je plná napětí, zvrátů a temných témat. S jeho osobností a smyslem pro černý humor se veřejnost seznamovala prostřednictvím rozhovorů, filmových upoutávek a epizodních rolí v jeho vlastních filmech. Byl oblíbený u diváků doma i v zahraničí. V roce 1939 se společně se svou rodinou přestěhoval do Hollywoodu.

Během své kariéry vytvořil více než padesát celovečerních filmů, v nichž rozvinul nejen svůj osobitý režijní styl, ale také zásadní inovace v oblasti kinematografie. V roce 1929 natočil první celovečerní zvukový film Její zpověď a v roce 1948 první barevný film Provaz, který byl celý natočen v jednom záběru. Ve snímku Vražda na objednávku (1954) použil techniku 3D filmu. Ve stejném roce sklídil

velký úspěch s filmem Okno do dvora. Příběh fotografa připoutaného po zranění na kolečkové křeslo, jehož jediná náplň během rekonvalescence je voyeuricky pozorovat oknem své sousedy, dodnes fascinuje svým ztvárněním a stupňujícím se napětím. Ve Vertigu použil snímací techniku, při které se zoom kamery pohybuje přesně proti jejímu pohybu a vytváří zajímavý plastický efekt v pozadí scény. V roce 1960 natočil film Psycho, jehož úspěch už se mu nikdy nepodařilo překonat.

Hitchcock posbíral mnoho profesních ocenění včetně dvou Zlatých glóbulů, osmi Cen Laurel a pěti cen za celoživotní dílo. Pětkrát byl nominován na Oscara za nejlepší režii a v roce 1940 získal jeho film Rebecca Oscara za nejlepší film. V roce 1980 obdržel od královny Alžběty II. rytířský titul.

Mistr napětí Sir Alfred Hitchcock zemřel 29. dubna 1980.

françois truffaut (1932–1984)

Narodil se v roce 1932 v Paříži. Už od dětství choval lásku k filmu a knihám. Často chodil za školu, aby trávil čas v pařížských kinech. V 18 letech byl odveden do francouzské armády, z níž po dvou letech dezertoval. Byl zatčen a skončil ve vojenském vězení, ze kterého ho dostal až jeho přítel, filmový

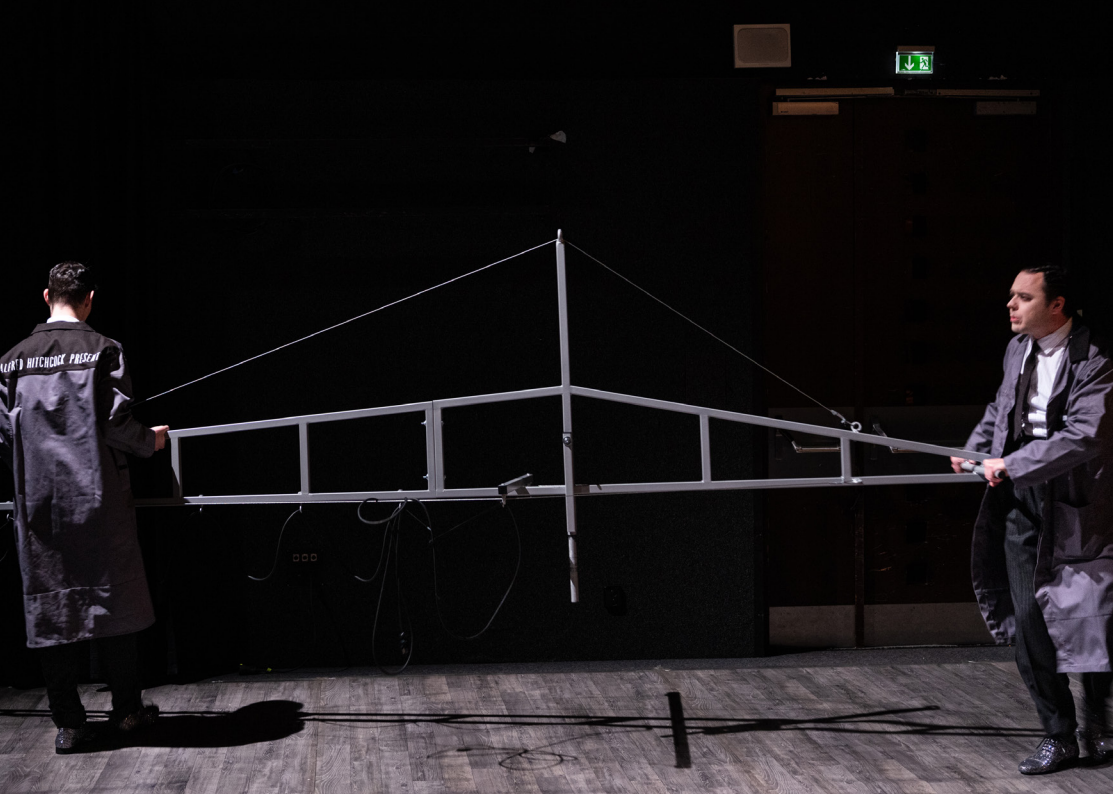
kritik a teoretik André Bazin, který ho zaměstnal ve svém nově založeném filmovém časopise Cahiers du Cinéma. V něm si Truffaut během několika let získal pověst útočného a nekompromisního filmového kritika.

Jako režisér Truffaut debutoval v roce 1959 filmem Nikdo mě nemá rád, který se inspiroval jeho vzpomínkami z dětství. Byl jedním z hlavních představitelů hnutí Francouzské nové vlny. Jeho tvorba, čítající více než dvě desítky celovečerních děl, se věnuje především tématům spojeným s mezilidskými vztahy. Mezi jeho další významné filmy patří Jules a Jim (1962) či science fiction 451° Fahrenheita (1966). Jeho film Americká noc (1973), ve kterém vzdal hold filmu a všem lidem, kteří na něm pracují, získal Oscara za nejlepší cizojazyčný film. Ve svých filmech se často objevoval jako herec. Zahrál si také ve filmu Blízká setkání třetího druhu v režii Stevena Spielberga.

Publikoval několik knih o filmu, z nichž nejznámější je kniha rozhovorů s Alfredem Hitchcockem, nazvaná Rozhovory Hitchcock/Truffaut. Tato kniha je jedním z milníků filmové teorie a i po 60 letech stále ovlivňuje nejrozumnější generace filmařů.

Zemřel v roce 1984.

„Když byla vynalezena kinematografie, sloužila především k zaznamenávání života a tenkrát rozšiřovala hranice fotografie. Stalo se z ní umění, když se vymkla dokumentárnosti. Pochopili jsme, že už nejde o reprodukování života, nýbrž o jeho zintenzívnění. Filmoví tvůrci němé éry vynalézali všechno a ti, kteří nebyli schopni vynalézat, se museli zřeknout činnosti. Alfred Hitchcock často litoval, že při nástupu zvuku nastal zpětný pohyb, když se získávali divadelní režiséři, kteří se nestarali o zvizuálnění příběhů a spokojovali se jejich zaznamenáváním na filmový pás. Hitchcock patřil k jiné skupině, k Chaplinově, Stroheimově, Lubitschově. Stejně jako oni se nespokojoval provozováním umění, nýbrž se je snažil prohlubovat, odhalovat jeho zákony, přísnější než ty, které vládnou v románech. Hitchcock zintenzívnil nejen život, ale i film.“

(françois truffaut, 1966)

film a divadlo

Na první pohled se film zdá být nejlépe srovnatelný s divadlem. Ale film se od divadelního představení liší v několika významných ohledech. Nejvýraznější rozdíl spočívá v úhlu pohledu. Hru sledujeme, jak chceme; film vidíme jenom tak, jak filmař chce, abychom ho viděli. A ve filmu také máme možnost vidět mnohem více. Je známou pravdou, že jevištní herec hraje svým hlasem, kdežto filmový herec využívá svou tvář. Ve velkých detailech někdy až tisíckrát zvětšenou. Díky postsynchronům ani nemusí mít vlastní hlas, dialogy lze dodat později. Filmový herec často považuje den za úspěšný, pokud se mu podařil jeden dobrý „pohled“, zatímco i v nejtímnější situaci divadelního představení

mohou mít diváci problém vnímat vše kromě hercových nejrozmáhlejších gest.

Právě tak důležitý jako rozdíl ve stylu herectví je kontrast mezi dramatickou narací ve filmu a na jevišti. Stavební jednotkou na jevišti byla v Shakespearově době spíše než dějství scéna. Hra se skládala z dvaceti nebo třiceti scén, spíše než ze tří až pěti mnohem delších dějství. V 19. století se toto změnilo. Divadlo se z předsunutého jeviště posunulo za proscéniový oblouk, a když vzrostla důležitost realismu, byl upřednostňován delší, pravdě se více blížící formát dějství. Během půlhodinového dějství diváci mohli potlačit své pochybnosti a vstoupit do životů

postav; u kratšího formátu scén to bylo obtížnější.

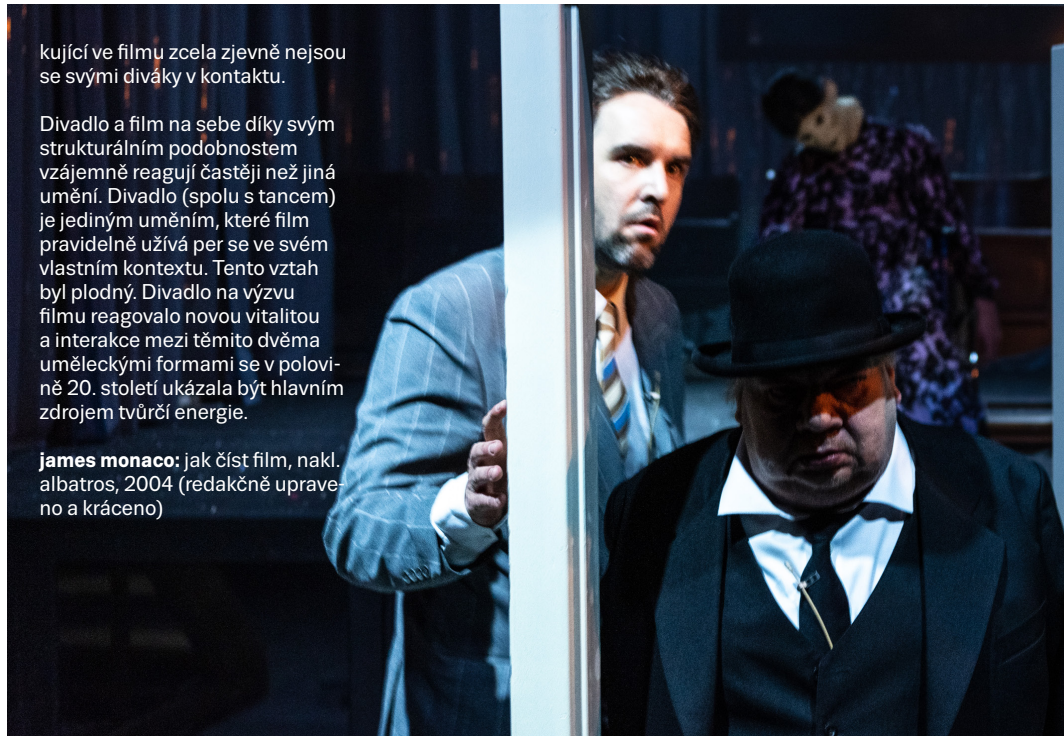
Film vznikl právě v době, kdy tento jevištní realismus prožíval svůj vrchol. A právě tak jako malířství a román přenechaly mimesis filmu, učinilo tak i jeviště. Koncem 20. let bylo nástupu filmu schopné celit avantgardní divadlo. Nebyl důvod pro realistickou jevištní výpravu, jestliže film mohl ukázat skutečné lokace; jemnost gest neměla smysl, jestliže mohla být vidět jen z první řady a diváci se mohli za rohem jít podívat, jak němé herečky provádějí se svými tvářemi neobyčejné a úžasné věci, aniž by zdánlivě pohnuly brvou. Když se k obrazu na plátně připojil zvuk a dialogy, film byl s jevištním dramatem srovnatelný ještě více.

Ale divadlo má vůči filmu jednu výhodu, a to velkou: je živé. Jestliže je pravda, že film může dosáhnout spousty efektů v divadle neznámých, je také pravda, že lidé učin-

kující ve filmu zcela zjevně nejsou se svými diváky v kontaktu.

Divadlo a film na sebe díky svým strukturálním podobnostem vzájemně reagují častěji než jiná umění. Divadlo (spolu s tancem) je jediným uměním, které film pravidelně užívá per se ve svém vlastním kontextu. Tento vztah byl plodný. Divadlo na výzvu filmu reagovalo novou vitalitou a interakce mezi těmito dvěma uměleckými formami se v polovině 20. století ukázala být hlavním zdrojem tvůrčí energie.

james monaco: jak čist film, nakl. albatros, 2004 (redakčně upraveno a kráceno)

**Moje láska k filmu
má pro mne větší význam
než jakákoli morálka.**

štěpán gajdoš (1997)

Režisér. Herec. Scénárista. Vystudoval herectví na konzervatoři v Brně a režii na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU. Zabývá se především tvorbou autorských inscenací jako například *Jeskyňe slov* v Divadle X10, *Otisky* v Divadle na cucky, *Volání Divočiny / London Calling* v Divadle Komédie nebo site-specific odehrávající se v kostele *Deus Ex Machina* pro Divadlo KULT.

Pro Studio Damúza připravil variaci na klasický text *Maryša*

Live, v Činoherním studiu Ústí nad Labem režíroval hru *Harila aneb Čtyři z punku a pes*, pro A studio Rubín připravil inscenaci textu Jiřího Ondry *Po škole*.

Velkou část jeho tvorby tvoří také divadlo pro děti: *Město v noci* v brněnském divadle Polárka, *Řeka* pro Studio Damúza nebo inscenace *Dodo* v Naivním divadle Liberec, kterou vytvořil ve spolupráci s režisérkou Viktorií Vášovou. Zabývá se také zkoumáním nových médií jako například v interaktivním audiowalku *Neviditelná tržnice*, s Ondřejem Pšeničkou spolupracoval na online kouzelnické show *Magnolia*, na kterou se mohou připojit diváci z celého světa prostřednictvím aplikace Zoom.

Věnuje se také filmové tvorbě, kromě několika hudebních klipů je autorem scénářů pro film i animované seriály.

emil rothermel (1992)

Narodil se v roce 1992 v Brémách. Po střední škole získal bakalářský titul z politologie na Universität Leipzig, poté započal studium režie a dramaturgie na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU pod vedením Lukáše Jiříčky a Tomáše Procházky.

Je spoluzakladatelem umělecké skupiny Agentura De.Lux, se kterou pořádá divadelní ilegální

squatting v prázdných pražských budovách.

V roce 2019 vytvořil v Divadle NoD dokumentární inscenaci Heimatschuss aneb Moje děda tvoje děda, která se zabývá tím, jak může zamotané klubko zapomenutých rodinných narativů ovlivňovat nás a okolí, ve kterém se nacházíme. Spolupracuje s česko-německým uskupením Das Thema.

Herecky se podílel na inscenaci SAMETOVÁ SIMULACE: Federál v režii umělecké skupiny 8lidí. A v roce 2023 inscenoval v Divadle DISK inscenaci RAF RAF RAF, která se pohybuje na pomezí lecture performance a pohybového divadla a tematizuje násilí – pod jakými okolnostmi jsme schopní ho jako společnost akceptovat.

Pracuje pro Pražský divadelní festival německého jazyka. Je členem hudebního improvizačního experimentálního uskupení Safari Jazz Orchestra a české country folkové kapely Severní nástupiště.

petr vítek (1989)

Pochází z Nového Veselí na Vysočině. Nejdříve získal v roce 2011 bakalářský titul na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové v oboru matematika a informatika. Poté začal studovat režii a dramaturgii na Katedře alternativního a loutkového divadla na DAMU – program Divadelní tvorba v netradičních prostorech pod vedením Tomáše Žižky. Absolvoval stáž na projektu 1914 ve Stavovském divadle u režiséra Roberta Wilsona, jehož výraznou minimalistickou estetikou je ovlivněn dodnes. Ve studiích pokračoval na katedře Scénografie alternativního

a loutkového divadla. Již během magisterského studia navázal spolupráci s profesionálními scénami mimo pražskou DAMU.

V činohře kontinuálně spolupracuje s režiséry Tomášem Loužným, Jakubem Šmídem nebo Štěpánem Gajdošem. Vytvořil výpravy pro Divadlo Na zábradlí, Klicperovo divadlo, Jihočeské divadlo, Městská divadla pražská nebo Národní divadlo Brno.

Spolupracuje též s nezávislou divadelní scénou jako je Divadlo Letí, Divadlo X10 a Meet-Factory. Zabývá se také operním divadlem, kde spolupracuje s režisérem Tomášem O. Pilařem.

Petr Vítek je charakteristický čistou a poetickou estetikou. Jeho hlavním výrazovým a výtvarným prostředkem je světlo, které se v jeho případech stává neoddělitelným prvkem scénografie.

„Domnívám se, že všichni zajímaví filmoví tvůrci se skrývají za různými postavami svých filmů. Alfred Hitchcock dokázal přímo husarský kousek tím, že přiměl diváky, aby se ztotožňovali s přitažlivým prvním milovníkem, zatímco on sám se téměř pokaždé ztotožnil s druhou rolí, s podvedeným, zklamaným člověkem, vrahounem nebo netvorem, člověkem, kterého ostatní vyvrhli ze svého středu, který nemá právo milovat, který přihlíží, aniž se podílí.“

(françois truffaut, 1966)

BANDI[®]
BANDI VAMOS

Subašek Petr
Herec
Petr Štěpánek

doporučuje módní značku BANDI

Jak se správně obléknout do divadla

Návštěva divadla je společenskou událostí, které byste měli přizpůsobit vaše oblečení. Ať už jdete do Národního, městského nebo alternativního divadla, vždy byste měli být oblečeni tak, abyste nepůsobili, že jste si jen tak odskočili z práce nebo ze sportovního tréninku. Jaký zvolit správný outfit, a kterému se raději vyhnout?

Jakákoli společenská událost vyžaduje formální oděv. V případě návštěvy divadla se jedná o pánský oblek tmavé barvy. Například černá, tmavě modrá, tmavě hnědá, antracitová a podobně. Pánský oblek může být dvojdílný nebo trojdílný s vestou. V obou případech bez zapnutého spodního knoflíku u saka.

K obleku tmavé barvy vybírejte pouze společenské košile. To znamená bez zdobných

a barevných prvků na límci nebo na manžetách rukávů. Bílá barva košile je vhodná pro jakoukoliv variantu barvy pánského obleku. Pokud se divadlo odehrává po 18. hodině večerní nebo v zimním období, využijte také tmavých barev, jako jsou černá, tmavě modrá nebo bordó. A pamatujte! Rukávy košile by měly vždy vyčnívat z rukávu saka.

Kravata je nedílnou součástí společenského oblečení do divadla. Volte vždy tmavou barvu bez diagonálního pruhu. Tento model kravaty je pracovní verze vhodná pouze do zaměstnání.

Obuv si vybírejte pouze společenskou. To znamená takovou, která je šněrovací a nejlépe v černé barvě. Podle této barvy volíte také společenský opasek, který by neměl být širší než 35 mm.

inspice **Michal Weber** / nápověda **Lenka Kučerová** / rekvizity **Marie Urbanová Křehlíková** /
garderoba **Renáta Pytlíková** / výroba kostýmů **Marie Dopitová** / vlásenky a masky **Petra Nedomová** /
světla **Viktor Kosinski, Martin Kozok** / zvuk **Filip Bajger** / šéf výroby **Karel Gadula** /
jevištní mistr **Filip Kapusta** / technika **Kristián Kazický, Martin Kukla, Ladislav Mikula,**
Kristián Šmulík, David Žyla / výroba scény **CENTRUM REKLAMY s.r.o.**

program vydala divadelní společnost **Petra Bezruč, s.r.o.**

textová část programu **Emil Rothermel** / fotografie **Petr Hruběš** / grafický návrh plakátu
a programu **Jan Kulich**

Divadlo Petra Bezruče provozuje divadelní společnost Petra Bezruč, s.r.o.

ředitel **Jiří Krejčí** / zástupce ředitele **Filip Krejčí** / provozní ředitelka **Alena Punčochářová** /
umělecký šéf **Jan Holec** / šéf obchodního oddělení **Martin Srba** / produkční propagace **Anita Krejčí** /
pr **Marcela Bednaříková**

divadlo je provozováno za finanční podpory statutárního města Ostrava a Moravskoslezského kraje, projekt
se uskutečňuje za finanční podpory ministerstva kultury ČR

OSTRAVA!!!

BANDI
BANDI VAMOS

STEELCOM

bezruci.cz

